

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 28. juni 2022

Sag 102/2021

Anklagemyndigheden

mod

A A/S

(advokat Andreas Christensen)

og

C

A A/S har under forberedelsen af denne sag anmodet om, at der forelægges præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

A A/S har anmodet Højesteret om i medfør af artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde at forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen om, hvorvidt færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., i en situation som den foreliggende er i strid med artikel 17 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder.

Anklagemyndigheden har udtalt sig imod præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen.

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagen, at T den 5. april 2021 blev sigtet for overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, ved samme dag at have ført personbil med reg.nr. CX... med en hastighed af mindst 103 km i timen i tættere bebygget område, hvor hastigheden ikke må overstige 50 km i

timen. Bilen blev samtidig beslaglagt med henblik på konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt.

Bilens ejer er A, som har leaset den til B A/S. B har videreleaset bilen til D A/S, der er en del af X Franchise. X har udlånt bilen som firmabil til C, der er ansat i selskabet. T er Cs ægtefælle.

Anklagemyndigheden indbragte efter retsplejelovens § 806, stk. 2 og 4, jf. færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., beslaglæggelsen for Københavns Byret. Anklagemyndigheden påstod beslaglæggelsen godkendt og opretholdt, mens C og T påstod beslaglæggelsen ophævet. A påstod beslaglæggelsen ophævet, subsidiært udlevering af bilen mod sikkerhedsstillelse.

A anmodede endvidere om, at der blev forelagt præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen med henblik på at afklare, om færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., i en situation som den foreliggende er i strid med artikel 17 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder.

Ved kendelse af 13. juli 2021 godkendte og opretholdt Københavns Byret beslaglæggelsen. Om forelæggelse af præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen anførte byretten:

”Da Østre Landsret i kendelse af 18. juni 2021 i sagen S-1577-21 har godkendt og opretholdt en beslaglæggelse af en bil i en tilsvarende sag, hvor et leasingselskab var ejer af bilen, finder retten ikke grundlag for at udsætte afgørelsen af spørgsmålet om beslaglæggelse på en forelæggelse af spørgsmålet om, hvorvidt færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., strider mod Danmarks internationale forpligtelser, for EU-Domstolen.”

A indbragte kendelsen for Østre Landsret, der den 14. september 2021 stadfæstede byrettens kendelse om godkendelse og opretholdelse af beslaglæggelsen. A havde også for landsretten anmodet om præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen. I landsrettens kendelse anføres herom:

”Som det fremgår ovenfor, blev det oprindeligt stillede lovforslag på baggrund af EU-Domstolens afgørelse af 14. januar 2021 (sag C-393/19) ændret således, at det i den foreslåede bestemmelse blev tilføjet, at konfiskation skal undlades, hvis konfiskation er uforholdsmæssigt indgribende, navnlig henset til ejerens mulighed for at kunne vide, at køretøjet ville blive anvendt ved en eller flere af de overtrædelser, der nævnes i færds-

selslovens § 133 a, stk. 2, 1. pkt., og for at tage alle rimelige skridt til at sikre sin økonomiske stilling i anledning af overdragelsen af køretøjet til den anden person. Formålet med ændringen af lovforslaget var således at sikre, at bestemmelsen i § 133 a, stk. 2, 2. pkt., ikke strider mod Danmarks EU-retlige forpligtelser efter bl.a. Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder eller Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Landsretten finder, at der med bestemmelsens endelige formulering ikke er grundlag for at forelægge spørgsmål om, hvorvidt anvendelse af danske regler om beslaglæggelse i den foreliggende situation, er i overensstemmelse med EU-retten for EU-Domstolen.”

A har med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt landsrettens kendelse for Højesteret med påstand om ophævelse af beslaglæggelsen, subsidiært udlevering af bilen mod sikkerhedsstillelse. Som anført ovenfor har A i den forbindelse anmodet Højesteret om at forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse og som anført udtalt sig imod præjudiciel forelæggelse.

Retsgrundlag

Færdselsloven

Færdselslovens § 133 a, stk. 1 og 2, har denne ordlyd:

”§ 133 a. Ved grove overtrædelser af færdselsloven, eller hvor føreren flere gange har gjort sig skyldig i overtrædelse af færdselsloven, kan der ske konfiskation af det ved overtrædelsen anvendte motordrevne køretøj, hvortil der kræves kørekort, hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Under tilsvarende betingelser kan der ske konfiskation af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, der ejes af den person, der har foretaget overtrædelsen, selv om køretøjet ikke er anvendt ved overtrædelsen.

Stk. 2. Konfiskation skal ske, hvis ejeren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, bortset fra lille knallert har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en alkohol-koncentration i blodet under eller efter kørslen på over 2,00 promille eller en alkohol-koncentration i udåndingsluften under eller efter kørslen på over 1,00 mg pr. l luft eller i et forhold, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten efter § 126, stk. 1, nr. 4, 10 eller 11. I tilfælde, hvor køretøjet føres af en anden person end køretøjets ejer og føreren har gjort sig skyldig i en eller flere af de i 1. pkt. nævnte overtrædelser, skal konfiskation ske, medmindre konfiskation må anses for uforholdsmæssigt indgribende, navnlig henset til ejerens mulighed for at kunne vide, at køretøjet ville blive anvendt ved en eller flere af de overtrædelser, der nævnes i 1. pkt., og for at tage alle rimelige skridt til at

sikre sin økonomiske stilling i anledning af overdragelsen af køretøjet til den anden person.”

EU-Charteret om grundlæggende rettigheder

Artikel 17, stk. 1, og 51, stk. 1, i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder har denne ordlyd:

”Artikel 17 Ejendomsret

1. Enhver har ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til almenvellet.

...

Artikel 51 Anvendelsesområde

1. Bestemmelserne i dette charter er rettet til Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer under iagttagelse af nærhedsprincippet samt til medlemsstaterne, dog kun når de gennemfører EU-retten. De respekterer derfor rettighederne, overholder principperne og fremmer anvendelsen heraf i overensstemmelse med deres respektive kompetencer og under overholdelse af grænserne for de kompetencer, der er tildelt Unionen i traktaterne.”

Protokoller til Lissabontraktaten

Protokol nr. 22 til Lissabontraktaten om Danmarks stilling indeholder i artikel 2 denne bestemmelse:

”Artikel 2

Ingen af bestemmelserne i tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, ingen foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til nævnte afsnit, ingen bestemmelser i internationale aftaler indgået af Unionen i henhold til nævnte afsnit og ingen afgørelser truffet af Den Europæiske Unions Domstol om fortolkning af sådanne bestemmelser eller foranstaltninger eller foranstaltninger, der er ændret eller kan ændres i henhold til dette afsnit, er bindende for eller finder anvendelse i Danmark; ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde Danmarks beføjelser, rettigheder og forpligtelser; ingen af disse bestemmelser, foranstaltninger eller afgørelser berører på nogen måde gældende fællesskabsret eller EU-ret eller udgør en del af EU-retten, således som de finder anvendelse på Danmark. Især er EU-retsakter på området politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager, der er vedtaget inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, og som ændres, fortsat bindende for og finder anvendelse i Danmark uændret.”

Grundlaget for Danmarks ratifikation af Lissabontraktaten er lov nr. 321 af 30. april 2008 om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber og Den Europæiske Union (Danmarks ratifikation af Lissabontraktaten). I forslaget til denne lov (Folketingstidende 2007-08, tillæg A, lovforslag nr. L 53) er der som bilag optaget Udenrigsministeriets redegørelse til Folketinget om Lissabontraktaten. I redegørelsen anføres om protokol nr. 22 om Danmarks stilling bl.a. (s. 64 f.):

”9. De danske forbehold

...

9.1. Generelt

De fire danske forbehold vedrører unionsborgerskabet, euroen, samarbejdet om retlige og indre anliggender, for så vidt det foregår på overstatsligt grundlag, og samarbejde om den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, for så vidt det har indvirkning på forsvarsområdet. Forbeholdene blev formuleret i den såkaldte Edinburgh-afgørelse af 12. december 1992, der indeholder en række vedtagelser og erklæringer fra Det Europæiske Råd foranlediget af, at lovforslaget om tiltrædelse af Maastricht-traktaten var faldet ved folkeafstemning i Danmark den 2. juni 1992.

Ved Amsterdam-traktaten blev der i 1999 gennemført ændringer i samarbejdet om retlige og indre anliggender og i den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Endvidere blev det såkaldte Schengen-samarbejde integreret i det traktatmæssige samarbejde. I en særlig protokol (Protokollen om Danmarks stilling) til Amsterdamtraktaten blev opretholdelsen af det retlige forbehold og forsvarsforbeholdet sikret i forhold til disse ændringer. Lissabon-traktaten opdaterer den danske forbeholdsprotokol med de nødvendige ajourføringer af reglerne om forsvarsforbeholdet og af det retlige forbehold, der sikrer, at disse forbehold forbliver intakte. Lissabon-traktaten ændrer ikke på Edinburgh-afgørelsen, der forbliver i kraft.

...

9.2 Særligt om det retlige forbehold

Det retlige forbehold vil efter Lissabon-traktatens ikrafttræden få et væsentligt større omfang, end det har i dag. Det retlige forbehold i Edinburgh-afgørelsen fra 1992 indebærer, at Danmark deltog fuldt ud i samarbejdet om retlige og indre anliggender, så længe samarbejdet var baseret på det mellemfolkelige grundlag i EU-traktaten (søjle 3). Forbeholdet ville derfor først få virkning, hvis dele af samarbejdet om retlige og indre anliggender blev flyttet til det overstatslige samarbejde i søjle 1. Dette skete for samarbejdet om asyl, indvandring, grænsekontrol og civilretten ved Amsterdam-traktaten. Med Lissabontraktaten bliver det resterende mellemstatslige samarbejde om retlige og indre anliggender, der vedrører politi- og strafferetten, ligeledes overflyttet til den overstatslige regulering i afsnit IV (afsnit V) i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Lissabon-traktaten indebærer dermed, at det retlige forbehold også aktualiseres for det politi- og strafferetlige samarbejdes vedkommende.

De foranstaltninger, som Danmark ikke deltager i, omfatter herefter hele området for retlige og indre anliggender.

...

I art. 2 [i protokol nr. 22 om Danmarks stilling] klargøres to aspekter vedrørende Danmarks position.

...

For det andet bestemmes det, at Danmark ikke er underlagt den fulde domstolskontrol med hensyn til eksisterende søjle 3 retsakter. Denne præcisering skal ses i sammenhæng med, at Lissabon-traktaten i dens protokol om overgangsbestemmelser, artikel 10, indfører en regel om, at den hidtidige begrænsede domstolskontrol for søjle 3 retsakter alene fortsætter i en overgangsperiode på 5 år fra Lissabon-traktatens ikrafttræden. Derefter sker der overgang til fuld domstolskontrol - men altså ikke for Danmarks vedkommende. (Hvis en retsakt fra søjle 3 inden da ændres, indtræder fuld domstolskontrol med hensyn til den pågældende retsakt for de medlemslande, der deltager i ændringen, men altså ikke for Danmark)."

Den nævnte bestemmelse i artikel 10 i protokol nr. 36 til Lissabontraktaten om overgangsbestemmelser har denne ordlyd (stk. 1-3):

"Artikel 10

1. Som overgangsforanstaltning og med hensyn til Unionens retsakter på området politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager, der er vedtaget inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, skal institutionernes beføjelser være følgende på datoen for ikrafttrædelsen af nævnte traktat: Kommissionens beføjelser i henhold til artikel 258 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder ikke anvendelse, og Den Europæiske Unions Domstols beføjelser i henhold til afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union i den udgave, der gælder inden Lissabontraktatens ikrafttrædelse, forbliver de samme, også når de er godkendt i henhold til artikel 35, stk. 2, i nævnte traktat om Den Europæiske Union.
2. Ændring af en retsakt som omhandlet i stk. 1 medfører, at de i stk. 1 nævnte institutioners beføjelser som fastsat i traktaterne finder anvendelse med hensyn til den ændrede retsakt for de medlemsstater, som den ændrede retsakt finder anvendelse på.
3. I alle tilfælde ophører overgangsforanstaltningerne i stk. 1 med at have virkning fem år efter datoen for Lissabontraktatens ikrafttrædelse."

Lissabontraktaten trådte i kraft den 1. december 2009.

Den tidligere traktat om Den Europæiske Union

Traktaten om Den Europæiske Union, som den var gældende før Lissabontraktaten, indeholdt i afsnit VI (politissamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager) i artikel 35, stk. 1 og 2, disse bestemmelser:

”Artikel 35

1. De Europæiske Fællesskabers Domstol har på de betingelser, der er fastsat i denne artikel, kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om gyldigheden og fortolkningen af rammeafgørelser og andre afgørelser, om fortolkningen af konventioner, der er udarbejdet i henhold til dette traktatafsnit, og om gyldigheden og fortolkningen af gennemførelsesforanstaltningerne hertil.

2. I en erklæring fremsat i forbindelse med undertegnelsen af Amsterdam-traktaten eller på ethvert senere tidspunkt vil en medlemsstat kunne godkende, at Domstolen får kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse som anført i stk. 1.”

Danmark havde ikke afgivet en erklæring som nævnt i artikel 35, stk. 2.

Rammeafgørelse om konfiskation

Rådets rammeafgørelse 2005/212/RIA af 24. februar 2005 om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold er udstedt med hjemmel i bestemmelser i afsnit VI (politissamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager) i den ovenfor nævnte traktat om Den Europæiske Union, som den var gældende før Lissabontraktaten.

Rammeafgørelsens artikel 2, stk. 1, har denne ordlyd:

*”Artikel 2
Konfiskation*

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at det er muligt helt eller delvist at konfiskere redskaber og udbytte, der stammer fra kriminelle handlinger, der kan straffes med frihedsstraf af mere end et års varighed, eller formuegoder, hvis værdi svarer til et sådant udbytte.”

Dele af rammeafgørelsen er efter Lissabontraktatens ikrafttræden ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union. Direktivet er vedtaget med hjemmel i bestemmelser i tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions

Funktionsmåde. Som følge af artikel 2 i protokol nr. 22 til Lissabontraktaten om Danmarks stilling gælder direktivet ikke for Danmark.

EU-Domstolens dom af 14. januar 2021

EU-Domstolens dom af 14. januar 2021 i sag C-393/19, OM, angår en sag, hvor en transportchauffør havde påtaget sig ulovligt at transportere antikke mønter fra Tyrkiet til Tyskland. Transporten skete ved hjælp af et køretøj, der tilhørte chaufførens arbejdsgiver. Forholdet blev opdaget ved en toldkontrol i Bulgarien, og køretøjet blev beslaglagt til brug for anvendelse som bevis under en straffesag mod chaufføren.

I forbindelse med straffesagen forelagde en bulgarsk domstol præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen om fortolkning af bl.a. artikel 17 i charteret om grundlæggende rettigheder. Om Domstolens kompetence til at besvare disse spørgsmål anføres i dommen bl.a. (præmis 28-42):

”28 Apelativna prokuratura – Plovdiv (anklagemyndigheden i appelsager i Plovdiv, Bulgarien) og den græske regering har nedlagt påstand om, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare de præjudicielle spørgsmål, idet den i hovedsagen omhandlede lovgivning ligger uden for EU-rettens anvendelsesområde. De har bl.a. gjort gældende, at den nationale ret ikke har anført nogen bestemmelse i EU-retten, der gør det muligt at fastslå, at der er en tilstrækkelig tilknytning mellem tvisten i hovedsagen og EU-retten.

29 Det skal i denne henseende bemærkes, at de præjudicielle spørgsmål udtrykkeligt omhandler alene chartrets bestemmelser, dvs. chartrets artikel 17 om ejendomsret, og artikel 47 om adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol.

30 Det bemærkes, at chartrets anvendelsesområde for så vidt angår medlemsstaternes virke er defineret i chartrets artikel 51, stk. 1, hvorefter chartrets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten (dom af 6.10.2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).

31 Chartrets artikel 51, stk. 1, bekræfter Domstolens faste praksis om, at de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Unionens retsorden, kan anvendes i alle situationer, der reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer (dom af 6.10.2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

32 Når en retlig situation ikke henhører under EU-rettens anvendelsesområde, har Domstolen ikke kompetence til at træffe afgørelse herom, og de af chartrets bestemmelser, der eventuelt er blevet påberåbt, kan ikke i sig selv danne grundlag for denne kompetence (dom af 6.10.2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

33 Det skal derfor afgøres, om en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor en tredjemands formuegode er blevet konfiskeret til fordel for den omhandlede medlemsstat, med den begrundelse, at denne er blevet anvendt i forbindelse med en lovovertrædelse, henhører under EU-rettens anvendelsesområde.

...

38 I denne henseende skal det bemærkes, at rammeafgørelse 2005/212 i artikel 2, stk. 1, i mere generelle vendinger end dem, der er anført i direktiv 2014/42, fastsætter, at »[m]edlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at det er muligt helt eller delvist at konfiskere redskaber og udbytte, der stammer fra kriminelle handlinger, der kan straffes med frihedsstraf af mere end et års varighed, eller formuegoder, hvis værdi svarer til et sådant udbytte«.

39 I det foreliggende tilfælde straffes det i hovedsagen omhandlede alvorlige smugleri med en frihedsstraf på mellem tre og ti år, hvortil kommer muligheden for at konfiskere det transportmiddel, der er blevet anvendt til at transportere den vare, der er genstand for smugleriet, i overensstemmelse med NK's artikel 242, stk. 8.

40 Det følger heraf, at bestemmelserne i rammeafgørelse 2005/212 nødvendigvis udgør en del af de EU-retlige elementer, som Domstolen, henset til hovedsagens genstand og de oplysninger, som den forelæggende ret er fremkommet med, skal tage i betragtning for at kunne give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål. Den retlige situation i hovedsagen er således omfattet af EU-rettens anvendelsesområde, herunder af denne rammeafgørelse.

41 I øvrigt fastsætter denne rammeafgørelse regler om konfiskation »af redskaber og udbytte, der stammer fra kriminelle handlinger«, og om de retsmidler, som de personer, der berøres af en konfiskation, har til rådighed, henholdsvis i rammeafgørelsens artikel 2 og 4. Det følger heraf, at den forelæggende ret med sine spørgsmål, der vedrører lovligheden af konfiskation af formuegoder tilhørende en tredjemand i god tro, og hvilke retsmidler der skal være tilgængelige for en tredjemand, der er berørt af en konfiskationsforanstaltning, i realiteten ønsker at opnå en fortolkning af disse bestemmelser i rammeafgørelse 2005/212, sammenholdt med chartrets artikel 17 og 47.

42 Domstolen har følgelig kompetence til at besvare anmodningen om præjudiciel afgørelse.”

Anbringender

A har anført navnlig, at der bør ske forelæggelse for EU-Domstolen med henblik på at afklare, om færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., om konfiskation over for tredjemand er i strid med artikel 17 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder. Spørgsmålet har afgørende betydning i den foreliggende sag.

Den overtrædelse af færdselsloven, som sagen angår, kan straffes med fængsel i indtil 1 år og 6 måneder og er derfor omfattet af Rådets rammeafgørelse 2005/212/RIA om konfiskation af

udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold. Det indebærer, at konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., henhører under EU-rettens anvendelsesområde, og charteret om grundlæggende rettigheder finder derfor direkte anvendelse. I overensstemmelse hermed har både byretten og landsretten taget konkret stilling til, om betingelserne for præjudiciel forelæggelse er opfyldt, og således vurderet, at danske domstole har ret til at forelægge det foreslåede spørgsmål for EU-Domstolen.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der ikke kan ske præjudiciel forelæggelse i sagen.

Det følger af EU-Domstolens dom af 14. januar 2021 i sag C-393/19, OM, at det foreliggende spørgsmål var omfattet af EU-rettens anvendelsesområde i kraft af rammeafgørelse 2005/212/RIA om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold. Rammeafgørelsen har hjemmel i den tidligere EU-traktats afsnit VI om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, og efter artikel 35 i denne traktat havde EU-Domstolen kun kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om gyldigheden og fortolkningen af sådanne rammeafgørelser, hvis den pågældende medlemsstat havde afgivet erklæring herom. Danmark har ikke afgivet erklæring efter bestemmelsen, og danske domstole havde derfor ikke under den tidligere traktat adgang til at forelægge EU-Domstolen præjudicielle spørgsmål om rammeafgørelsen. Denne retstilstand er opretholdt ved artikel 2 i protokol nr. 22 til Lissabontraktaten om Danmarks stilling.

Højesterets begrundelse og resultat

Spørgsmålet for Højesteret er, om der skal ske præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen om forholdet mellem færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., og artikel 17 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder.

Det fremgår af charterets artikel 51, stk. 1, at dets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Ifølge EU-Domstolens dom af 14. januar 2021 i sag C-393/19, OM, bekræfter artikel 51, stk. 1, Domstolens faste praksis om, at de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved unionens retsorden, kan anvendes i alle situationer, der reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer (præmis 31). Når en retlig situation ikke henhører under EU-rettens anvendelsesområde, har EU-Domstolen ikke kompetence til at

træffe afgørelse herom, og charterets bestemmelser kan ikke i sig selv danne grundlag for en sådan kompetence (præmis 32).

Det kan udledes af dommen, at en situation, hvor en tredjemands formuegode er konfiskeret med den begrundelse, at det er anvendt i forbindelse med en lovovertrædelse, henhører under EU-rettens anvendelsesområde, hvis konfiskationen er omfattet af rammeafgørelse 2005/212/RIA af 24. februar 2005 om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold (præmis 33 og 38-40). Det kan også udledes, at EU-Domstolen i sådanne tilfælde har kompetence til at besvare præjudicielle spørgsmål om f.eks. artikel 17 i charteret om grundlæggende rettigheder. Det skyldes, at der reelt er tale om en fortolkning af rammeafgørelsen sammenholdt med charteret (præmis 41 og 42).

I den foreliggende sag er beslaglæggelse sket med henblik på konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, 2. pkt., og konfiskation i sagen er omfattet af rammeafgørelse 2005/212/RIA. Udgangspunktet efter EU-retten er derfor, at EU-Domstolen har kompetence til at besvare præjudicielle spørgsmål om forholdet mellem § 133 a, stk. 2, 2. pkt., og artikel 17 i charteret om grundlæggende rettigheder, idet der reelt er tale om en fortolkning af rammeafgørelsen sammenholdt med charteret.

Spørgsmålet er herefter, om det danske EU-forbehold på området for retlige og indre anliggender (retsforbeholdet) fører til et andet resultat.

Rammeafgørelse 2005/212/RIA er udstedt i medfør af afsnit VI om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager i traktaten om Den Europæiske Union, som den var gældende før Lissabontraktaten. Efter denne traktats artikel 35, stk. 2, jf. stk. 1, havde EU-Domstolen med hensyn til sådanne rammeafgørelser kun kompetence til at besvare præjudicielle spørgsmål fra medlemsstater, som havde afgivet erklæring herom. Danmark havde ikke afgivet en sådan erklæring, og danske domstole kunne derfor ikke forelægge EU-Domstolen præjudicielle spørgsmål om rammeafgørelsen.

Efter artikel 10, stk. 3, i protokol nr. 36 til Lissabontraktaten om overgangsbestemmelser ophørte den nævnte generelle begrænsning i EU-Domstolens kompetence senest 5 år efter traktatens ikrafttræden, dvs. den 1. december 2014. Efter artikel 2 i protokol nr. 22 til traktaten

gælder imidlertid om Danmarks stilling, at ingen afgørelser truffet af EU-Domstolen om fortolkning af foranstaltninger, der er ændret eller kan ændres i henhold til tredje del, afsnit V, i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, er bindende for eller finder anvendelse i Danmark. Rameafgørelse 2005/212/RIA er i henhold til det nævnte afsnit V ændret ved direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union.

Artikel 2 i protokol nr. 22 har til formål at opretholde det danske retsforbehold under Lissabontraktaten, og det må anses for forudsat, at danske domstole på områder omfattet af forbeholdet ikke kan forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen i videre omfang end under den tidligere traktat. Under denne traktat kunne danske domstole som anført ikke forelægge EU-Domstolen præjudicielle spørgsmål om rameafgørelse 2005/212/RIA.

Højesteret finder herefter, at der ikke skal ske præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen.

Thi bestemmes:

A A/S' anmodning om forelæggelse for EU-Domstolen tages ikke til følge.